

Aarne Ermus
Kolonel
KVÜÕA ülem

Tunnistan kehtetuks 20.09.2011 kinnitatud dokumendi
„Mentorlussüsteem Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes“
nr KVÜÕA-3.1-1.3/11/54240

09.11.2012 nr KVÜÕA-3.1-1.3/12/66121

Mentorlussüsteem Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes

I ÜLDSÄTTED

1. Mentorlussüsteem (edaspidi *mentorlus*) Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes (edaspidi *õppeasutus*) sätestab mentorluse sisu, selle korraldamise ning rakendamise põhimõtted õppeasutuses.
2. Mentorlus tugineb kõrgkooli kvaliteedikindlustamise põhimõtetele, õppeasutuse arengukavale ning mentorlusega seotud dokumentidele, mis on välja töötatud Euroopa Liidu Sotsiaalfondist rahastatava kõrghariduse kvaliteedi arendamise programmi Primus toel.

II TERMINID

3. Uus õppejõud – õppeasutuses õppejõuna või õppetooli ülema/juhatajana tööd alustav isik.
4. Mentor (kõrgkooli kontekstis mentorõppejõud) – kogenum kolleeg, kes toetab (uue) õppejõu (mentee) professionaalset arengut.
5. Mentee – mentorluse kaudu tuge saav (uus) õppejõud.
6. Mentorlus – õpetamise käigus mentee õpetamispädevuste toetamine ja arendamine kogemuste analüüsi, dialoogi ja küsimuste kaudu.
7. Mentorite kogu – õppeasutuses mentorina tegutsevate õppejõudude ühendus.

III MENTORLUSE SIHTGRUPP

8. Mentorluse sihtgrupiks on laiemalt kõik õppejõud, kes soovivad täiendada oma õpetamis- ja juhendamisoskust ning paremini kohaneda organisatsiooniga.
9. Mentorlus rakendub:
 - a. õppeasutuses tööd alustavatele uutele õppejõududele;
 - b. õppetööga taasalustavatele õppejõududele (nt lapsehoolduspuhkuselt naasnud).
10. Mentorluses võivad osaleda:
 - a. õppejõud, kelle tööstaaž õppeasutuses on pikem kui üks õppeaasta;
 - b. õppeosakonna õppetoolide ülem/juhataja.

IV MENTORLUS

Eesmärgid

11. Mentorluse eesmärgiks õppeasutuses on:
 - a. tõsta õppeasutuse õppetöö kvaliteeti õppimist ja õpetamist soodustavate tegevuste kaudu. Mentorluse kvaliteet mõjutab Kaitseväe ohvitseride ja allohvitseride üldist väljaõppetaset ja väljendub muuhulgas hiljem õppeasutusse õppejõuks suunatud kaadrikaitseväelaste teadmistes, oskustes ja hoiakutes;
 - b. arendada uue õppejõu enesejuhitavaid õpetamis- ja juhendamispädevusi koostöise õppimise ja refleksiooni kaudu;

- c. toetada mentee ja mentori professionaalset arengut, võimaldada menteel saada õppeasutuses töötamisel tagasisidet ning toetust, mentoril ennast teostada ning anda edasi oma kogemusi ja teadmisi;
- d. soodustada uute õppejõudude kohanemist õppeasutuse tööprotsessidega ning toetada õppejõudude koostööd.

Põhimõtted

- 12. Mentorlus toimub kollegiaalse koostöö vormis.
- 13. Mentorluse kaudu soodustatakse avatud dialoogi ja suhtlemist, üksteiselt õppimist, koostööd ning oma õppeasutuse väärtuste ja eesmärkide mõistmist.
- 14. Mentorlus põhineb:
 - a. kahe kolleegi – mentori ja mentee – suhtlusel, kus arvestatakse eelkõige mentee ning õppeasutuse vajadusi;
 - b. kogemustel, koostööl, teadmiste ja ressursside jagamisel ning isiklikul vastutusel oma arengu tagamise eest;
 - c. konfidentsiaalsusel (mentee ja mentori vaheline suhtlus jääb ainult nimetatud osapoolte vahele).
- 15. Mentorluse eelduseks on positiivne õhkkond ning soov olla ise valmis end ja teisi aitama. Nii mentor kui ka mentee peavad olema valmis avatud dialoogiks.
- 16. Mentorlus toetab elukestvat õpet. Õppejõu arenemisvõimelisus loob eeldused õppurite arenemisvalmidusele ning selle kaudu terve Kaitseväge ja õppeasutuse kui kõrgharidusasutuse jätkusuutlikkusele.

Mentor

- 17. Mentor on samal ajal nõustaja ja kolleeg, kes oskab toime tulla erinevate probleemide, raskuste ja konfliktidega õppetöös ning anda tagasisidet.
- 18. Mentor on menteele tugiisik, kelle ülesanne on menteed toetada ja abistada.
- 19. Mentor lähtub mentee ja õppeasutuse vajadustest ning teenib organisatsiooni ja ühiskonda.
- 20. Mentorit iseloomustab positiivne suhtumine, soov ennast arendada ja aidata kaasa õppeasutuse arengule, täiustada õppetööd ja pühenduda mentorlusele.
- 21. Mentorile esitatavad nõuded:
 - a. on läbinud mentori baaskoolituse peale mentoriks valituks osutumist;
 - b. omab erialast pädevust ja vähemalt üheaastast töökogemust õppeasutuse õppejõuna;
 - c. on õppimis- ja analüüsivõimeline;
 - d. on avatud, usaldusväärne, motiveeritud ja missioonitundega;
 - e. on arenenud sotsiaalsete- ja enesemääratluspädevustega (empaatiavõimeline, hea suhtleja ja konfliktide lahendaja, aktiivne kuulaja, oma vigade tunnistaja jne);
 - f. on võimeline andma konstruktiivset ja innustavat tagasisidet;
 - g. oskab tegutseda menteed, õppureid, õppeasutust ning ennast kahjustamata.
- 22. Mentori ülesanded:
 - a. aitab koostada mentee arenguplaani, lähtudes organisatsioonist ja mentee vajadustest;
 - b. külastab mentee poolt läbiviidavat õppetööd, korraldab menteele enda ja teiste õppejõudude õppetöö vaatlemise;
 - c. annab konstruktiivset tagasisidet mentee õppetööle ning tema sotsiaalsete oskuste arengule;
 - d. analüüsib nii enda tegevust kui ka mentee arengut;
 - e. soovitab menteele täienduskoolitusi, õppejõu arengut toetavaid õppematerjale ning osaleb ise täienduskoolitustel;
 - f. täidab mentorlusega seotud dokumente ja esitab need õigeaegselt;
 - g. osaleb Eesti kõrgkoolide mentorite võrgustiku töös.
- 23. Mentori õigus on:
 - a. saada toetust oma vahetult ülemalt mentorina tegutsemiseks;
 - b. läbida täienduskoolitusi ja saada mentorina tegutsemiseks vajalikku informatsiooni;
 - c. tutvustada õppeasutuses mentorlust ja sellega kaasnevat tegevusi;
 - d. arvestada mentorlusega tegelemiseks kulunud aeg oma normkoormuse hulka (keskmiselt 0,25 EAP-d ühes kuus mentee kohta).
 - e. saada tasu oma tegevuse eest mentorina.
- 24. Mentori tegevusele esitatavad nõuded:

- a. tegevus jääb käesoleva dokumendiga sätestatu piiresse;
- b. lähtub menteelega suhtlemisel konfidentsiaalsusnõudest;
- c. lähtub oma tegevuses headest akadeemilistest tavadest;
- d. peab kinni tähtaegadest ja kokkulepetest;
- e. dokumenteerib mentorlusprotsessi kokkulepitud ja sobivas vormis.

Mentee

25. Menteele esitatavad nõuded:

- a. on koostöövõimeline ning suhtlemisvalmis;
- b. on valmis ennast ja oma arenguvajadusi analüüsima;
- c. on valmis arendama oma professionaalseid ja sotsiaalseid pädevusi mentorilt saadud juhiste järgi.

26. Mentee vastutab:

- a. koostöös mentoriga isikliku arenguplaani koostamise ja selle täitmise eest;
- b. isiklike arengueesmärkide seadmise ja oma professionaalse arengu eest;
- c. oma tegevuse analüüsimise eest;
- d. tähtaegadest ja mentoriga sõlmitud kokkulepetest kinnipidamise eest;
- e. mentorlusprotsessi kokkulepitud ja sobivas vormis dokumenteerimise eest;
- f. koos mentoriga õppeasutuse vaatlussüsteemis osalemise eest;
- g. vabas vormis kirjaliku eneserefleksiooni (õppeaasta tegevuste ja oma arengu kohta õppejõuna) koostamise eest mentorite kogule hiljemalt õppeaasta mai kuu lõpuks.

V MENTORLUSE KORRALDAMINE JA RAKENDAMINE

Mentorluse korraldamine, jätkusuutlikkuse tagamine, aruandlus

27. Õppeasutuses võivad mentorina tegutseda õppejõud, kes vastavad käesolevas dokumendis sätestatud nõuetele.

28. Õppeasutuse mentorlussüsteemi algatajaks, rakendajaks ja jätkusuutlikkuse tagajaks on õppeasutuse mentorite kogu, mille koosseis määratakse õppeasutuse ülema käskkirjaga.

29. Mentorite kogu:

- a. on oma tegevuses iseseisev ning lähtub antud dokumendis sätestatud põhimõtetest;
- b. valib enda hulgast koordinaatori, kes korraldab mentorite kogu kohtumisi ning vastutab mentorite kogu dokumentide säilitamise eest;
- c. vastutab mentorite tegevuses esilekerkivate probleemide lahendamise eest (nt mentori vahetamine, jooksvad probleemid);
- d. vastutab mentorlussüsteemi jätkusuutlikkuse eest, hinnates iga õppeaasta alguses uute mentorite vajadust ning tehes võimalikele mentorikandidaatidele vastavaid ettepanekuid;
- e. korraldab mentorite ja menteede vahelisi kohtumisi kolm kuni neli korda aastas;
- f. korraldab õppeasutuse töölepingulistele õppejõududele vajadusel Kaitseväge ja militaarvaldkonda tutvustava loengu.

30. Uue mentori ettevalmistamine tööks mentorina toimub ühe õppeaasta jooksul.

31. Uute mentorite valikul lähtub mentorite kogu järgmistest põhimõttest:

- a. mentorikandidaatide valikul lähtutakse käesolevast dokumendist;
- b. õppeasutuses tegutseb korraga vähemalt neli mentorit;
- c. mentorina tegutsemiseks nõusoleku andnud õppejõud suunatakse mentori baaskoolitusele.

32. Mentorina tegutsemise miinimumkestuseks õppeasutuses on üks õppeaasta.

33. Mentorite kogu on aruandekohuslane õppeosakonna ülemale. Õppeaasta mentorluskokkuvõtte esitatakse uue õppeaasta esimese kahe nädala jooksul. Kokkuvõttes tuuakse välja õppeaasta jooksul mentorluses osalenud mentorite ja menteede arv, nende nimed, tegevuse üldiseloostus, samuti mentorite tegevuses esile kerkinud probleemid ning ettepanekud nende lahendamiseks. Õppeaasta mentorluskokkuvõtte alusel muudetakse vajadusel käesolevat dokumenti.

34. Mentorluskokkuvõtted õppeaasta kohta registreeritakse dokumendihaldussüsteemis vastavalt asjaajamiskorrale.

Mentorite valimine ja mentorlussuhe

35. Mentori valivad endale kõik õppeasutuse uued õppejõud. Mentori võivad endale valida

- ka õppeasutuses kauem kui üks õppeaasta töötanud õppejõud kokkuleppel mentorite koguga.
36. Ühel mentoril võib olla mitu menteed.
 37. Mentorlussuhete reguleerimine toimub mentorite kogu poolt jooksvalt terve õppeaasta vältel.
 38. Õppeaasta esimesel mentorluskohtumisel osalemise kohustus on kõikidel õppeasutuses õppejõuna tööd alustavatel uutel õppejõududel ja eelmise õppeaasta menteedel. Mentorluskohtumise toimumisajast ja -kohast informeerib mentorite kogu koordinaator kõiki uusi õppejõudusid e-posti teel.
 39. Õppeaasta esimesel mentorluskohtumisel võivad osaleda ka õppejõud, kes on õppeasutuses töötanud kauem kui üks õppeaasta ja kes soovivad valida endale mentori oma professionaalse taseme tõstmiseks.
 40. Mentorlussuhe luuakse miinimum kestusajaga üks õppeaasta.
 41. Mentorluse töövormiks on tavajuhul mentori ja mentee vaheline dialoog. Vajadusel on võimalik luua mitme mentori ja mentee vaheline võrgustik (sh koostöös teiste kõrgkoolidega).
 42. Menteele on kokkuleppel mentoriga õigus avaldada soovi mentorlussuhet pikendada kauemaks kui üks õppeaasta, kui ta leiab, et see on tema professionaalse taseme tõstmiseks vajalik.
 43. Mentorlussuhe sätestatakse detailselt mentorluskokkuleppes (lisa 1), kus märgitakse ära muuhulgas kohtumiste sagedus, eesmärgid, poolte kohustused ja vastutus, konfidentsiaalsus, probleemide lahendamine ja mentorlussuhte lõpetamine. Mentorluskokkulepe sõlmitakse kahes eksemplaris, millest üks jääb mentorile ning teine menteele ning mille allkirjastavad mõlemad pooled esimesel kohtumisel.
 44. Mentori mentorluskokkulepe eksemplar edastatakse mentorlussuhte lõppemisel mentorite kogu koordinaatorile, kes vastutab selle säilitamise eest.
 45. Mentori ja mentee kohtumistest koostatakse kokkuvõtted (lisa 2), milles kajastuvad kohtumiste põhipunktid, edasine tegevus ja järgmine kohtumisaeg. Kokkuvõtted ning arutelud mentori ja mentee vahel on konfidentsiaalsed, juhul kui ei lepita kokku teisiti. Kohtumiste kokkuvõtteid säilitatakse mentorlussuhte lõppemiseni.

Mentorlussuhte lõpetamine

46. Mentorlussuhe lõpeb mentori ja mentee kokkuleppel.
47. Kui lõplik otsus mentorlussuhte lõpetada on tehtud (olenemata algatavast poolest või põhjusest mentorlussuhte lõpetada), leiab aset viimane kohtumine, milles mentor ja mentee lõpetavad alustatu.
48. Nii menteele kui ka mentoril on õigus algatada mentorlussuhte lõpetamine enne mentorluskokkuleppes sätestatud tähtaega. Mentorlussuhte lõpetamine fikseeritakse mentorluskokkuleppes.
49. Juhul, kui mentorlussuhte lõpetatakse enne ühe õppeaasta möödumist, on mentee kohustatud mentorite kogu suunamisel valima endale uue mentori.

Koostas:

[kooskõlastatud digitaalselt]

Nele Rand
KVÜÕA õppekavade arendamise nõunik

Mentorluskokkuleppe näidis

Mentor ees- ja perekonnanimi (telefoninumber, e-posti aadress) ning mentee ees- ja perekonnanimi (telefoninumber, e-posti aadress) lepivad kokku järgmises:

Kohtume sagedusega (mitu korda kuus või nädalas) ajavahemikus (fikseerida protsessi algus ja lõpp).

Meie kohtumispaik on üldjuhul Erandid (nt loenguvaatlus ja sellele järgnev arutelu vms) lepime kokku jooksvalt.

Kohtume alati kindlal ajal ning määrame kohtumise jooksul kindlaks ka järgmise kokkusaamise aja ja koha.

Vastutame mõlemad selle eest, et kokkulepitud kohtumisaeg oleks meile piisavalt mugav. Kui meist sõltumatud erakorralised asjaolud (nt haigestumine vms) ei võimalda meil kokkulepitud ajal kokkusaamisele tulla, anname sellest teineteisele teada nii kiiresti kui võimalik. Anname endast parima, et takistusi tuleks ette võimalikult harva.

Me austame ühistöö konfidentsiaalsust.

Koostööd alustades mõistame mentorlussuhte eesmärki järgmiselt:

1.
2.
3. jne

Lahendame arusaamatused ja konfliktid rahumeelselt.

Kui meie koostöö ei saa mingil põhjusel jätkuda, siis lepime kokku veel ühe kokkusaamise mentorlussuhte lõpetamiseks.

Kuupäev

Allkirjad

Mentorluskohtumise kokkuvõte

Täidab mentor:

Kuupäev:	
Kellaeg:	
Kokkusaamisele eelnenud tegevused ja maht tundides	
Tunnivaatlus ... tundi Telefonivestlus ... tundi ...	
Kokkusaamisel arutatud teemad:	
<i>Tunnianalüüs, kuidas aktiveerida tudengeid</i> ...	
Tegevused järgmiseks kokkusaamiseks	
...	
Järgmine kokkusaamine:	
Mentee: <i>ees- ja perekonnanimi</i>	Mentor: <i>ees- ja perekonnanimi</i>